

Liczebnik

1. Liczebniki odpowiadają na pytania:

ile (ilu)	cztery, czworo,
który z kolei	czwarty

2. Podział liczebników:

a. **główne** - odpowiadają na pytanie: ile ? (jeden, dwa, sto)

b. ułamkowe – pół, jedna trzeci, pięć setnych,

c. **porządkowe** – wskazują kolejność – (trzeci, dziesiąty).

d. **zbiorowe** – odpowiadają na pytanie: który z kolei?

określają liczbę osób różnej płci, dzieci, oraz liczbę rzeczowników występujących tylko w liczbie mnogiej (trzydzieścioro turystów, dwoje drzwi, troje dzieci),

e. nieokreślone – wiele, kilkaset, dużo,

3. Liczebnik to odmienna część mowy.

- liczebniki główne, ułamkowe, zbiorowe odmieniają się przez przypadki (dwa, dwie, dwom, dwie trzecie, dwóch trzecich), z wyjątkiem liczebników połówkowych, które są nieodmienne (pół, półtora),
- **liczebniki główne** odmieniają się przez przypadki i rodzaje: męskoosobowy i niemęskoosobowy.

M. trzej chłopcy trzy dziewczynki itd.

Tylko liczebnik jeden przyjmuje formy rodzaju męskiego, żeńskiego i nijakiego (jeden chłopiec, jedna dziewczynka, jedno dziecko).

- **liczebniki porządkowe odmieniają się przez:**

a. liczby

l. poj.

pierwszy (człowiek)
drugi (budynek)
trzeci (rząd)

l. mng.

pierwsi (ludzie)
drugie (budynki)
trzecie (rzędy)

b. rodzaje

l.poj.

drugi (r. męski)
druga (r. żeński)
drugie (r. nijaki)

l. mng.

drudzy (r. męskoosobowy)
drugie (r. niemęskoosobowy)

c. przypadki

M. drugi

drudzy

D.	drugiego	drugich
C.	drugiemu	drugim
B.	drugiego	drugich
N	drugim	drugimi
Msc.	drugim	drugich

Uwaga!!!!

Jeżeli stosowany jest zapis liczbowy liczebnika porządkowego zawsze stawimy kropkę po liczbie określający dany liczebnik porządkowy. Kropka informuje odbiorcę, że jest to liczebnik porządkowy.

On zajął 1. miejsce w klasyfikacji ogólnej.

Michał zawsze był 1. uczniem w klasie

4. Odmiana liczebnika zbiorowego:

- postać liczebnika zbiorowego mogą przybierać tylko liczebniki od 2 do 90, także jeśli jest to część liczebnika złożonego, np. troje, dwoje, dwadzieścioro, trzydzieścioro, tysiąc dziewięćset pięćdziesiąt dziewięścioro (ale nie „storo”, „tysiącoko”),
- w liczebnikach zbiorowych wielowyrzowych zazwyczaj tylko ostatni wyraz ma postać liczebnika zbiorowego, np. dwadzieścia pięścioro, sto dwadzieścia pięścioro, tysiąc sto dwadzieścia pięścioro). W praktyce spotyka się też formy, gdzie postać liczebnika zbiorowego mają rząd dziesiątek i jedności, które na ogół uznawane są za poprawne (sto dwadzieścioro pięścioro).

*Ojciec Wirgiliusz uczył dzieci swoje,
a miał ich wszystkich sto dwadzieścia troje.*

- Odmiana przez przypadki liczebnika wielowyrzowego: liczebniki wielowyrzowe (złożone) składają się z więcej niż dwóch liczebników połączonych ze sobą i mających jedno wspólne znaczenie. W takich liczebnikach odmieniają się wszystkie wyrazy, ale można również odmienić tylko dziesiątki i jedności

Dowodził	tysiącem	trzystu	czterdziestoma	dwoma	pszczołami.
Dowodził	tysiąc	trzysta	czterdziestoma	dwoma	pszczołami.